

Vereniging voor Dorp en Natuur Amerongen-Leersum

Aangesloten bij de Federatie Groene Heuvelrug (FGH)

Nieuwe Steeg 79 3956 RB

secretaris@dorpennatuur.nl

IBAN: NL 91 RBRB 0709 9455 66

Leersum 06 20543541

www.dorpennatuur.nl

KvK. 40479275

Zienswijze ontwerp-omgevingsvergunning: ontwerpbesluit over omgevingsvergunning Nieuwe Steeg 4 – 8a, Leersum.

Aan het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Utrechtse Heuvelrug.

CC: Leden van de raad

Postbus 200

3940 AE Doorn

Leersum, 29-8-2022

Betreft: Zienswijze met betrekking tot het ontwerpbesluit omgevingsvergunning (Bouwen en Milieu) voor de uitbreiding van aantallen dieren en veestallen aan de Nieuwe Steeg 4-8a, met kenmerk HZ_WABO-21-2424.

Geacht college,

Wij zijn tegen het verlenen van deze vergunning omdat hiermee meer emissie van ammoniak, fijnstof en geur wordt toegestaan. Met name de ammoniak is voor onze vereniging een heikel punt. Het lijkt ons dat in de huidige tijd het niet meer nodig is om te onderbouwen dat ammoniak –als belangrijkste onderdeel van de stikstofproblematiek- schadelijk is voor de natuur, niet alleen voor de Natura-2000-gebieden (Kolland-Overlangbroek en Rijnstrangen), maar ook voor de natuurgebieden van het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug. Zowel de natura 2000 gebieden Kolland en Overlangbroek als Rijntakken staan te boek als overbelast:

<https://www.natura2000.nl/gebieden/utrecht/kolland-overlangbroek>

Wij menen dat deze (concept)vergunning onrechtmatig verleend is om de volgende redenen:

1. Ammoniak

In heel Nederland is bekend dat de stikstofemissie omlaag moet. U staat een toename toe. Ongehoord. Hiermee wordt niet alleen de natuur, maar ook bouwend Nederland (de woningnood is hoog) en zelfs andere boeren die hierdoor nog méér moeten inkrimpen, getroffen.

U geeft aan dat dat de stikstofuitstoot beneden de in 2017 vergunde WNB-vergunning (kenmerk Z-NB-VA-2016-1685) van 5.987,8 kg NH₃/jaar valt. Deze vergunning is echter om 2 redenen niet meer rechtsgeldig:

a. De eerste reden is dat deze vergunning **verleend is in het PAS-tijdperk en daardoor niet meer geldig** is. Het Programma Aanpak Stikstof mag niet meer dienen

als basis voor toestemming voor projecten die stikstof uitstoten. Dat heeft de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State op 29 mei 2019 in een tweetal uitspraken (ECLI:NL:RVS:2019:1603 en ECLI:NL:RVS:2019:1604) beslist.

(links: <https://www.raadvanstate.nl/@115602/201600614-3-r2/> en

<https://www.raadvanstate.nl/@115590/201506170-2-r2/>)

Zie ook de rechterlijke uitspraken ECLI:NL:RBOVE:2022:1268 Rechtbank Overijssel, 11-05-2022, ZWO 20/953: "De bestuursrechter van de rechtbank Overijssel verklaart 29 beroepen in de zogenaamde 'stikstofzaken' van Coöperatie Mobilisation for the Environment (MOB) en Vereniging Leefmilieu (VL) tegen de provincie Overijssel gegrond. Dat betekent dat de provincie nu opnieuw moet kijken naar deze stikstofbesluiten."; en ECLI:NL:RBMNE:2021:4508: "Wet natuurbescherming, stikstofemissie. De rechtbank vernietigt de vergunning voor de uitbreiding van een veehouderij in Westbroek. Beoordeling intern salderen na uitspraak Logtsebaan; Rav-emissiefactoren van emissiearme stalsystemen."

b. De tweede reden dat deze vergunning niet meer rechtsgeldig is, is dat het agrarische bedrijf aan de Nieuwe Steeg 6-8a niet heeft voldaan aan het voorschrift in die WNB-vergunning uit bijlage 1 (Voorschriften en beperkingen verbonden aan de vergunning voor de locatie Nieuwe Steeg 4, 6 en 8a Leersum), voorschrift 4 - welk voorschrift luidt: *'4. De houder van de beschikking dient binnen twee jaar na de datum van verzending van dit besluit de activiteiten te hebben verricht die mogelijk worden gemaakt door verlening van deze vergunning.'*

Echter tot op heden heeft de uitbreiding van de intensieve veehouderij waarop de WNB-vergunning betrekking heeft niet plaats gevonden. Er is dus **niet voldaan aan deze eis van de WNB-vergunning**. Deze eis tot realisatie binnen 2 jaar staat er niet voor niets. Inzichten kunnen veranderen in de loop der tijd en daarom wil de wetgever niet voor altijd gebonden zijn aan een eens verleende vergunning. Nu zijn de inzichten veranderd (stikstofcrisis) en moet deze eis dus aangegrepen worden opdat aanvrager niet meer gebruik kan maken van een achterhaalde vergunning.

c. Afgezien van het feit dat de WNB-vergunning van 2017 om bovengenoemde 2 redenen niet geldig is, is de procedure van intern salderen onterecht.

U geeft aan dat er geen nieuwe WNB-vergunning nodig is omdat hier sprake zou zijn van intern salderen. Dat is onjuist. In art 2.8 van de Wet natuurbescherming staat:

*"In afwijking van het eerste lid hoeft geen passende beoordeling te worden gemaakt, ingeval het plan of het project een herhaling of voortzetting is van een ander plan, onderscheidenlijk project, of deel uitmaakt van een ander plan, voor zover voor dat andere plan of project een passende beoordeling is gemaakt **en een nieuwe passende beoordeling redelijkerwijs geen nieuwe gegevens en inzichten kan opleveren over de significante gevolgen van dat plan of project.**"*

Er zijn sinds 2017 weldegelijk nieuwe inzichten over de schadelijke effecten van ammoniak op de Natura-2000-gebieden. Er is ondertussen sprake van een stikstofcrisis! Er mag dus niet intern gesaldeerd worden, maar er dient, omdat het een nieuw project betreft, een nieuwe NBW-vergunning aangevraagd te worden.

Afgezien van dit hoofdargument (ongeldige NBW-vergunning) zijn er diverse separate redenen waarom deze vergunning niet verleend kan worden.

d. In 2011 is een omgevingsvergunning van 4.771,4 kg NH₃/jaar verleend. Er is geen enkele reden aan te voeren om **een verhoging van deze milieuvergunning** toe te staan.

2. Afwijking van bestemmingsplan.

In het bestemmingsplan is een maximale hoogte van 10 m vergund. U wilt hiervan afwijken met oneigenlijke argumenten ('Deze moet kennelijk deze hoogte hebben om goed te kunnen functioneren') en een pijp van 12 m vergunnen. De luchtwasser werkt ook met een pijp van 10 m maar verdeelt de emissie over een kleiner gebied. Door een pijp van 12 m te gebruiken wordt de uitstoot verspreid over een groter gebied, zodat de lokale depositie lager lijkt te worden (en voor geur wordt daarop getoetst), maar ook

meer inwoners verderop in het dorp last krijgen. De totale emissie (van ammoniak, geur en fijnstof) wordt niet minder door een pijp van 12 m in vergelijking met een pijp van 10 m. Door een wettelijke hoogte van 10 m te handhaven, veroorzaken de aangevraagde dieraantallen een te hoge geurdepositie op de nabije omgeving, en zal een lager aantal dieren vergund kunnen worden.

Wij eisen dat **geen uitzondering op het bestemmingsplan wordt gemaakt om daarmee de depositie (immissie) te verminderen**, terwijl door een hogere pijp de emissie gelijk blijft (en veel hoger is dan in de vergunde situatie). **De dierenaantallen moeten omlaag** om depositie én emissie te verminderen.

Ten overvloede willen wij erop wijzen dat in het bestemmingsplan voor de kernrandzone staat (waar het bedrijf van Wesseling in ligt): **'In de kernrandzone rondom de bebouwde kom van Leersum is het wenselijk om rekening te houden met de belangen van de woonbebouwing in de bebouwde kom**, door te voorkomen dat agrarische bedrijven overlast gaan veroorzaken voor de woonbebouwing'. Vasthouden aan de 10 m, en dus minder dieren vergunnen is een stapje om daarin tegemoet te komen.

3. Fijnstof

De fijnstofuitstoot van het bedrijf zal, na gedeeltelijke weigering, toenemen van 138.036 g/jaar naar 175.222 g/jaar, een toename van 27%. Nu al zijn er diverse omwonenden die last hebben van long- en/of ademhalingsproblemen. Volgens het RIVM is er geen veilige drempelwaarde voor de gezondheidseffecten van fijnstof aangetoond. Volgens het RIVM toont onderzoek aan dat in Nederland jaarlijks ca. 2000 vroegtijdige sterfgevallen zijn geassocieerd met luchtverontreiniging door fijnstof. Blootstelling aan fijnstof leidt tot levensduurverkorting. Naast levensduurverkorting zijn ook andere effecten waargenomen zoals verergering van bestaande aandoeningen van hart- en vaatstelsel, luchtwegen en longen.

De extra fijnstofuitstoot bij deze aanvraag wordt goedgekeurd met het argument "dat sprake is van een toename die niet in betekenende mate (NIBM) is" omdat op een afstand van 30 meter sprake is van NIBM indien de toename minder dan 128.700 g/jaar bedraagt. **Een vuistregel, geen wet!**

Door deze vuistregel te gebruiken kan keer op keer een uitbreiding aangevraagd worden als iedere keer gezorgd wordt dat de toename van de uitstoot onder die norm blijft. De resulterende uitstoot van het steeds groter wordende bedrijf is echter WEL in betekenende mate.

Door de fijnstofuitstoot van 1 activiteit te vergelijken met de totale hoeveelheid fijnstof in de lucht, lijkt die uitstoot altijd verwaarloosbaar. Dan kan iedereen wel zeggen: waarom zou ik mijn diesel wegdoen, de uitstoot is toch maar "niet in betekenende mate".

Gemiddeld stoot een personenauto volgens cijfers van het CBS jaarlijks 70 g fijnstof uit. De huidige vergunde uitstoot komt nu al overeen met 1972 auto's, in de aangevraagde situatie (na gedeeltelijke weigering) is die vergelijkbaar met 2503 auto's. Hoezo "niet in betekenende mate"? Anders vergeleken: de fijnstofuitstoot van deze ene boerderij zal vergelijkbaar zijn met die van zo'n 100 tot 350 houtkachels (berekend met gegevens van TNO en CBS). Geschat wordt dat er een kleine 400 houtkachels in Leersum zijn. Een houtkachelverbod wordt overwogen; een vergelijkbare uitstoot wordt "niet in betekenende mate" genoemd. **Dat is meten met 2 maten!**

4. Vertrouwensbeginsel

De burgers, en ook de Vereniging voor Dorp en Natuur Amerongen – Leersum, als 'vertegenwoordiger' van de natuur, moeten kunnen vertrouwen op de overheid. Dat volgt uit het **vertrouwensbeginsel**. Het 'vertrouwensbeginsel' binnen het bestuursrecht schrijft voor dat burgers er steeds op moet kunnen vertrouwen, dat een toezegging van een bestuursorgaan (bijvoorbeeld een gemeente) ook wordt nagekomen.

a. Wij moeten erop kunnen vertrouwen dat onze overheid zorgt voor behoud van natuur en biodiversiteit, en dat doet ú niet, door een toename van de stikstofemissie toe te staan. Dat doet u ondanks het onlangs door u met enthousiasme ontvangen Biodiversiteitsmanifest, waarin o.a. staat dat - gezien de urgentie van de

stikstofproblematiek- natuurinclusieve landbouw één van de vijf speerpunten voor biodiversiteitsbeleid binnen de gemeente Utrechtse Heuvelrug is. En ondanks dat de gemeente werkt aan 'Heuvelrug Duurzaam en klimaatneutraal' en aangeeft dat het wil doen wat nodig is om lucht, bodem en water in onze omgeving niet te vervuilen.

b. En we moeten erop kunnen vertrouwen dat de overheid zorgt voor een gezonde leefomgeving voor de burgers, en dat doet ú niet, door een toename van fijnstof en geur toe te staan. Dat doet u ondanks het onlangs door u ondertekende Schone Lucht Akkoord. Daarin belooft u te streven naar een permanente verbetering van de luchtkwaliteit om gezondheidswinst voor iedereen in Nederland te realiseren waarbij wordt toegewerkt naar de WHO-advieswaarden voor stikstofdioxide en fijn stof in 2030. Daarbij zijn afspraken gemaakt over een integrale brongerichte reductie van emissies uit de intensieve varkenshouderij. Met de varkenssector is daarbij afgesproken om de emissie van ammoniak uit stallen te verminderen met 85%.

c. En terwijl de GGD in haar rapport, dat op uw verzoek is geschreven voor deze vergunningsaanvraag, een emissiereductie voor geur, fijnstof, endotoxinen en ammoniak adviseert, keurt u een toename goed.

Door deze vergunning af te geven schendt u het vertrouwensbeginsel.

5. Voorzorgsbeginsel

Ter bescherming van het milieu verplicht het EG-Verdrag van Amsterdam toepassing van het voorzorgsbeginsel (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52000DC0001&from=NL>), met name als een voorlopige objectieve wetenschappelijke evaluatie uitwijst dat er gegronde redenen zijn om te vrezen dat potentieel gevaarlijke gevolgen voor het milieu of de gezondheid van mensen, dieren en planten onverenigbaar met het hoge voor de Gemeenschap gekozen beschermingsniveau zouden kunnen zijn. Dit is het geval bij de aangevraagde emissiearme stalvloeren. De rechtbank Oost-Brabant heeft op 8 april (2022) een aangevraagde natuurvergunning om die reden vernietigd.

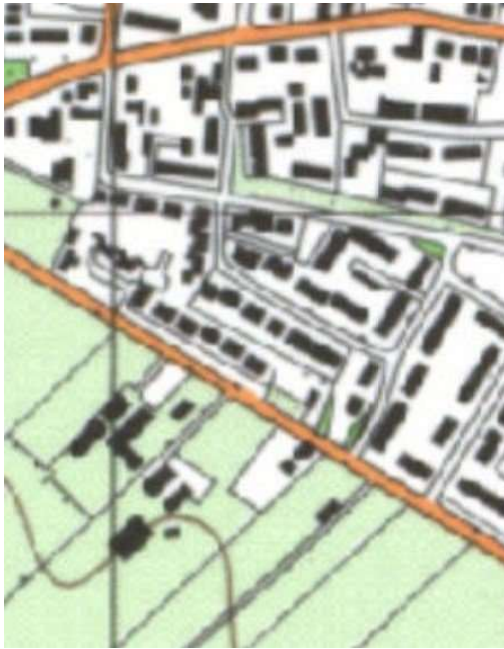
De gebruikte waarden voor emissie mogen met toepassing van het voorzorgsbeginsel dus niet gebruikt worden. Een herberekening is noodzakelijk, de vergunning kan niet zondermeer verleend worden.

We willen u er hierbij nog op attenderen op het verzoek tot verlaging van de geurnormen in de gemeente, dat onze vereniging en anderen de afgelopen jaren meerdere malen gevraagd hebben. Als u aan dat verzoek had voldaan, had u nu wettelijk strengere eisen kunnen stellen.

6. Uitbreiding

Verder willen wij een door boeren veel gehanteerd argument ontkrachten. Vaak wordt gezegd dat stadse inwoners komen wonen in het buitengebied en dan gaan klagen over de stank van de boerderij, die al veel langer bestaat.

In dit geval bestaat de woonwijk al zo'n 40 jaar. Toentertijd bestond het complex uit 2 boerderijen en enkele kleine stallen met enkele tientallen dieren. In 2003, toen de woonwijk al meer dan 18 jaar bestond, had de boerderij nog maar 139 stuks melkvee, 423 stuks vleesvarkens en 130 zeugen.

Op bovenstaande beelden uit 1985 en 2018 kunt u zien dat niet de woonwijk, maar de boerderij expansief gegroeid is. Die expansie moet een halt worden toegeroepen. Het steeds meer uitbreiden van de intensieve veeteelt is doordenderen op een doodlopende weg. Op alle fronten wordt nu duidelijk dat de route van steeds meer schaalvergroting onhoudbaar is geworden.

U kunt helpen het tij te keren.

Op basis van de bovenstaande argumenten maken wij bezwaar tegen de vergunningsverlening Nieuwe Steeg 4 – 8a. Wij verzoeken u met inachtneming van deze zienswijze deze vergunning niet te verlenen. Wij gaan ervan uit dat u ons van de verdere procedure op de hoogte houdt.

Hoogachtend,

Namens de Vereniging voor Dorp en Natuur Amerongen – Leersum,

Wander Hengst
Secretaris Vereniging voor Dorp en Natuur Amerongen-Leersum

Nieuwe Steeg 79
3956 RB Leersum